

321316 - Bazı salihlerin sözü: “Görevim ibadet etmek, Allah’ın görevi de söz verdiği gibi rızık vermektir”

Soru

Bu sözün doğruluğu ne derecededir? “Allah’ın görevidir” demek, saygısızlık değil mi? İbrahim bin Edhem’e: “Fiyatlar yükselmiş”. Söylenmiş. O’da şöyle cevap vermiş: “Bir buğday tanesi bir dinara satılsa dahi beni ilgilendirmez. Benim görevim Allah’a ibadet etmek, O’nun görevi söz verdiği gibi beni rızıklandırmaktır.”?

Detaylı cevap

Allah’a hamd olsun.

Şayet bu sözün İbrahim bin Edhem’e nisbeti kesinleşirse akla gelen manada bir sıkıntı yoktur. Çünkü Müslümana vacip olan görev Allah’a kulluktur. Müslümanın en önemli ve en büyük görevi şüphesiz kulluktur, rızık değildir. Zira yüce Allah şöyle buyurdu:

“Ben cinleri ve insanları, ancak bana kulluk etsinler diye yarattım. Ben, onlardan bir rızık istemiyorum. Bana yedirmelerini de istemiyorum. Şüphesiz Allah rızık verendir, güçlüdür, çok kuvvetlidir.” (Zariyat 56-58)

“O’nun görevi söz verdiği gibi beni rızıklandırmaktır” sözünden maksat rızık veren yüce Allah olduğunu ispatlamaktır. Şüphesiz yüce Allah dünyada herkesin rızıkına kefil olmuş ve bunu üstlenmiştir. Başka bir ayette şöyle buyurdu: “Yeryüzünde hiçbir canlı yoktur ki, rızık Allah’a ait olmasın. Her birinin (dünyada) duracakları yeri de, (öldükten sonra) emaneten konulacakları yeri de O bilir. Bunların hepsi açık bir kitapta (Levh-i Mahfuz’da yazılı)dır.” (Hud/6)

Tabari Rahimehullah’ın tefsirinde şöyle geçmektedir: “Ala Allah” ın bağlı olduğu “Rizkuha” kelimesinden önce zikredilmesi, muhasırlık ifade ediyor. Yani rızık, sadece Allah’a sorumluluğundandır başkasının değil. “Allallahi rizkuha” cümlesinin şöyle anlamı vardır: Yüce Allah

rızıklarına kefil olmuş. Çünkü Arapça’da “Ala” kelimesi gereklilik ifade eder. Her ne kadar yüce Allah’a hiçbir şey zorunlu değilse de yüce Allah kendisi bunu kendi zatının sonsuz sıfatları itibarıyla üstlenmiştir. Başka ayetler şu tabirler mevcuttur. “Üzerimize söz olsun”, “Üzerimize bir hak olsun”... (el Tahrir ve Tenvir 12/5-6)

Ayette; yüce Allah’ın tüm canlıların rızıklarına kefil olduğu gibi tüm kullarının rızıklarına da kefil olduğu açıklanmıştır. Yüce Allah şöyle dedi: “Nice canlılar vardır ki, rızıklarını taşımazlar (yiyecek biriktirmezler/ temin edemezler). Onları da sizi de Allah rızıklandırır. O, hakkıyla işitendir, hakkıyla bilendir.” (Ankebut/60)

Müslüman kimseye vacip olan şey, bu ayetin işaret ettiği gibi Allah’a güvenmesi ve hiçbir ekonomik krizden korkmamasıdır. Yüce Allah başka bir ayette şöyle buyurdu: (Ey Muhammed!) De ki: “Gelin, Rabbinizin size haram kıldığı şeyleri okuyayım: O’na hiçbir şeyi ortak koşmayın. Anaya babaya iyi davranın. Fakirlik endişesiyle çocuklarınızı öldürmeyin. Sizi de onları da biz rızıklandırırız. (Zina ve benzeri) çirkinliklere, bunların açığına da gizlisine de yaklaşmayın.[203] Meşrû bir hak karşılığı olmadıkça, Allah’ın haram (dokunulmaz) kıldığı canı öldürmeyin.[204] İşte size Allah bunu emretti ki aklınızı kullanasınız.” (En’am 151)

Başka bir ayette: “Yoksulluk korkusuyla çocuklarınızı öldürmeyin. Onları da, sizi de biz rızıklandırırız. Onları öldürmek gerçekten büyük bir günahtır.” (İsra’/31)

Çünkü rızık takdir edilmiş ve hiçbir nefis rızkını elde etmeden ölmeyecektir.

Abdullah İbn Mes'ud şöyle demiştir: "Hem doğru hem de doğruluğu tasdik edilmiş olan Resulullah Sallallahu Aleyhi ve Sellem bize şunları anlattı: "Her birinizin annesinin karnında yaratılışının ilk safhada toparlanması kırk gün sürer. Sonra kırk gün alaka (kan pıhtısı) ve bunun ardından yine kırk gün mudğa (et parçası) dönemi olur. Sonra Allah Teala dört hususu yazmakla görevli bir melek gönderir. Bu meleğe şunlar emredilir:

'Bu çocuğun amelini, rızkını, bedbahtlardan (şaki) mı yoksa bahtiyarlardan (said) mı olacağını yaz!' Sonra anne karnındaki bu cenine ruh üfürülür. İçinizden bazıları, öyle iyi ameller işler ki cennet ile aralarında bir zira/arşın mesafe kalır. Fakat haklarındaki bu yazı öne geçer ve cehennemliklerin

amelini işlerler. Kiminiz de, öyle kötü ameller işler ki cehennem ile aralarında bir zira/arşın mesafe kalır. Fakat haklarındaki bu yazı öne geçer ve cennetliklerin amelini işlerler. " (Buhari 3208, Muslim 2643)

Cabir bin Abdillâh Radiyallâhu anhu'dan rivayet edildiğine göre Resulullah (Sallallahu Aleyhi ve Sellem) şöyle demiştir: «Ey insanlar! Allah'tan korkunuz ve (dünyalığı) istemekte mutedil olunuz. Çünkü rızık gecikse bile tamamını almadıkça hiç bir nefis ölmeyecektir. O halde (rızık talebinde) Allah'tan korkunuz ve (dünyalığı) istemekte mu'tedil olunuz. Helal olan'ı alınız ve haram olanı bırakınız.» (İbn Mace 2144, Elbani sahih demiştir. 6/209)

Söz konusu “ala” kelimesi, Kur'an'da geçen tabirden esinlenerek kullanılmıştır. Zira Allah bunu kendi fazlı ve sonsuz keremi itibarıyla kendine bir görev olarak görmüştür. Sözden; Allah'a yaptığı kulluğun karşılığında Allah'ın ona rızık vermesi vaciptir, anlaşılmamalıdır.

İbn Teymiye Rahimehullah şöyle dedi: Alimler, yüce Allah'ın vacip kıldığı şeyin vacip olduğuna dair ittifak etmişler ancak yüce Allah kendisi kendi üzerine vacip kılar mı? Bu konuda iki görüş vardır:

Bunu caiz gören şu delillere dayanır: “Rabbınız kendi üzerine rahmeti yazmıştır/vacip kılmıştır” ayeti ve “ben Zulmü kendime haram kıldım ve sizin aranızda da haram kıldım” sahih hadis. Bu konuda detaylı bilgi başka yerde verilmiştir.

Kendi üzerine vacip kılması Kaderilerin sözü olup bidat ehlinin sözüdür. Ayrıca delillere ve mantığa ters düşer.

Ehli sünnete göre yüce Allah, her şeyin yaratıcısı ve sahibidir. O'nu her istediği olur istemediği hiçbir şey olamaz. Kullar ona hiçbir şeyi vacip kılamazlar. Bu nedenle bazı ayet ve hadislerde yükümlülük ve vaciplik anlamına gelen tabirler, bir kulu diğer kuldân alacaklı olması gibi kulların Allah üzerine bir hak sahibi olmaları veya alacaklı olmaları anlamına gelmez. Bununla birlikte yüce Allah kullarına her türlü nimetleri veren kerem sahibidir. Onları yaratan, onlara peygamberler gönderen, imanı ve salih ameli onlara kolaylaştıran yüce Allah'tır. (İktida siratul mustakim 2/310-311)

En iyisini Allah bilir.